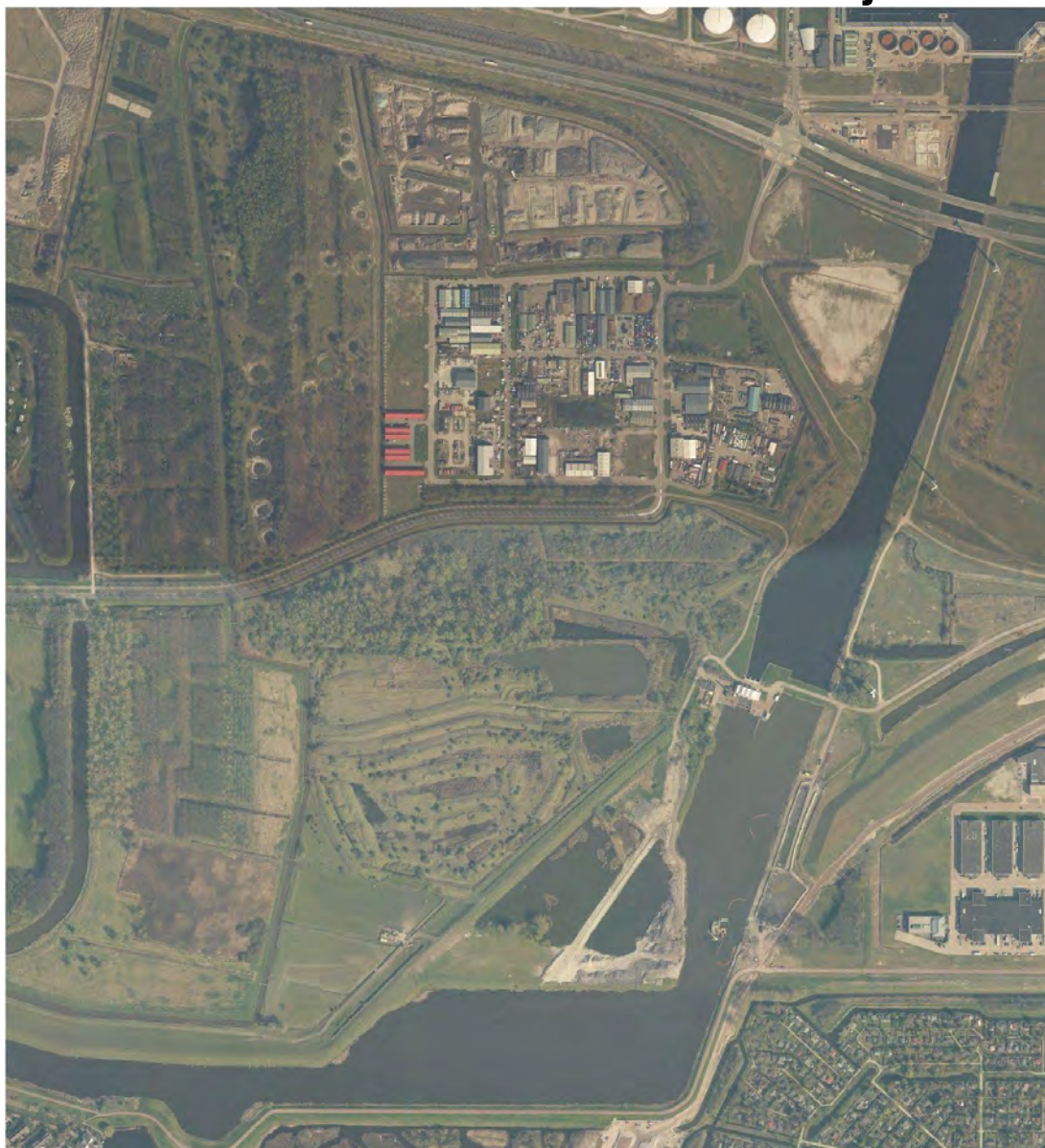

Natuurwaardenonderzoek Sloterdijk IV

Inhoud

1. Samenvatting en conclusies	3
2. Inleiding.....	4
3. Kaders	5
4. Beschrijving van het gebied en inventarisatie.....	6
5. Ingrepen en analyse van de effecten op flora en fauna	8
6. Consequenties natuurwetgeving en ontheffing Flora- en faunawet	8
7. Conclusies	11

1. Samenvatting en conclusies

Voor het plangebied Sloterdijk IV wordt een nieuw bestemmingsplan opgesteld. Het plan is conserverend van karakter. In dit natuurwaardenonderzoek is nagegaan of er vanuit de natuurwetgeving consequenties zijn voor het plan. Voor dit gebied gaat het vooral om soortbescherming of te wel de Flora- en faunawet. Er zijn in de nabijheid geen Natura2000-gebieden, waarop een negatief effect te verwachten valt.

Het plangebied kan worden onderverdeeld in twee deelgebieden. Het Geuzenbos is een natuur-/recreatiegebied met hoge natuurwaarden. Hier komen meerdere bijzondere soorten voor, waaronder een aantal beschermde.

Het ander deelgebied is het bedrijventerrein De Heining. Hier bevinden zich opslagbedrijven, autosloop- en –spuitbedrijven. De natuurwaarde van dit deel van het bestemmingsplan is minder groot, maar toch kunnen er beschermde soorten voorkomen. Er broeden in ieder geval vogels. Bij werkzaamheden moet met de verschillende broedperiodes rekening gehouden worden.

Bij eventuele werkzaamheden moet rekening worden gehouden met de komst van de rugstreeppad. Deze komt in het Geuzenbos voor en zou de locatie van de werkzaamheden kunnen bereiken. Haven Amsterdam heeft voor de rugstreeppad een generieke ontheffing. Aan deze ontheffing zijn voorwaarden verbonden.

Bij voorgenomen sloop of uitgebreide renovatie van gebouwen is nader onderzoek naar verblijfplaatsen van vleermuizen noodzakelijk. Als deze worden aangetroffen is het in de regel mogelijk om zo te handelen dat er geen negatieve effecten optreden.

Braakliggend terrein

2. Inleiding

Het project

Het bestemmingsplan voor het plangebied Sloterdijk IV is overwegend conserverend van karakter, slechts kleine wijzigingen worden mogelijk gemaakt. In deze natuurtoets wordt onderzocht welke consequenties er vanuit de natuurwetgeving kunnen zijn voor het bestemmingsplan.

Werkwijze

Deze toets behandelt eerst de wettelijke en beleidskaders. Daarna volgt een beschrijving van het gebied en de soorten die er voorkomen dan wel verwacht kunnen worden. Vervolgens worden de mogelijke effecten van ingrepen op de aanwezige soorten beschreven. Tenslotte wordt beoordeeld of er omstandigheden zijn, waarbij een ontheffingsaanvraag van de Flora- en faunawet aangevraagd moet worden. En onder welke voorwaarden een ontheffing naar alle waarschijnlijkheid verkregen kan worden. Op 29 september 2011 is het plangebied bezocht.

Eerder onderzoek

Gegevens over het voorkomen van soorten worden sinds 1990 bijgehouden in de 'Ecologische Atlas Amsterdam'. De grotere groengebieden zijn regelmatig geïnventariseerd, ook in de directe omgeving van de Gemeente Amsterdam. De soortgroepen waarvan de gegevens zijn bijgehouden zijn zoogdieren, broedvogels, reptielen, amfibieën, vissen, kreeftachtigen, dagvlinders, sprinkhanen, krekels en libellen. Locaties van roepende rugstreeppadden worden elk jaar in kaart gebracht. In 2004 en 2005 zijn alle kolonies huismussen in de openbare ruimte van Amsterdam geïnventariseerd.

Haven Amsterdam laat al enkele jaren de spontane natuur in haar beheergebied monitoren.

Recente presentaties van inventarisaties van beschermde soorten zijn te vinden op <http://www.flora-fauna.amsterdam.nl>.

Begrenzing van het plangebied

Het plangebied ligt in het zuidwestelijke deel van het haven- en industriegebied Westpoort van de gemeente Amsterdam. Het wordt begrensd door Zijkanaal F, de Wethouder van Essenweg, de Westpoortweg en de gemeentegrens.

3. Kaders

Wettelijke kaders	
Natuurbeschermingswet (1998) - Natura-2000 (gebiedsbescherming)	Gebiedsbescherming - Natuurbeschermingswet 1998: Natura 2000 Onder de Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet) zijn gebieden aangewezen die onderdeel uitmaken van de Europese ecologische hoofdstructuur, de Natura 2000 gebieden genaamd. Indien een ruimtelijke ontwikkeling plaatsvindt in of in de nabijheid van een Natura 2000 gebied moet worden onderzocht of de ontwikkeling de kwaliteit van het gebied kan verslechteren of verstoren. Indien het bestemmingsplan de kwaliteit van een Natura 2000 gebied kan verslechteren of verstoren dient er een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet te worden aangevraagd.
Flora- en faunawet en gedragscode (soortbescherming)	In april 2002 is de Flora- en faunawet (Ffwet) van kracht geworden. Op grond van deze wet zijn vrijwel alle in het wild en van nature in Nederland voorkomende dieren, beschermd. De Ffwet bevat verbodsbepalingen met betrekking tot het aantasten, verontrusten of verstoren van beschermde dieren en plantensoorten, hun nesten, holen en andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen. Bij vrijwel alle ingrepen moet met door Flora- en faunawet beschermde soorten rekening worden gehouden. De beschermde soorten zijn met behulp van tabellen onderverdeeld in verschillende niveaus van bescherming. Voor het bestemmingsplan moet inzichtelijk worden gemaakt voor welke soorten er mogelijk ontheffing van de Flora- en faunawet moet worden aangevraagd en onder welke voorwaarden deze naar alle waarschijnlijkheid verkregen zal worden.
Beleidskaders	
Ecologische Hoofdstructuur (landelijk en provinciaal beleid)	Voor heel Nederland zijn natuurgebieden met verbindingzones vastgelegd. Dit noemen we de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De EHS is een belangrijk middel om de hoofddoelstelling van het natuurbeleid te bereiken: natuur en landschap behouden, versterken en ontwikkelen, als essentiële bijdrage aan een leefbaar Nederland en een duurzame samenleving. De EHS moet er onder meer toe bijdragen dat afspraken over het behoud en het herstel van biodiversiteit worden nagekomen. Na realisatie is de structuur uiteindelijk grensoverschrijdend, zodat diersoorten zich vrij kunnen bewegen en vermengen over Europa. Bij kwantitatieve of kwalitatieve aantasting van de EHS dient gecompenseerd te worden volgens de in de Nota Ruimte vastgelegde regels.
Hoofdgroenstructuur (Amsterdams beleid)	In de structuurvisie van Amsterdam 2040 (vastgesteld in 2011) is de hoofdgroenstructuur opgenomen. Voor functiewijzigingen, die buiten de vastgelegde kaders vallen moet advies worden gevraagd aan de Technische Advies Commissie Hoofdgroenstructuur. Eventuele wijzigingen kunnen aan de Gemeenteraad worden voorgelegd.
Rode lijstsoorten (landelijk beleid)	Eens per tien jaar worden er Rode lijsten opgesteld. Hierop komen soorten die om verschillende redenen sterk in aantal achteruitgaan. Voor het Ministerie van LNV zijn de rode lijsten mede richtinggevend voor het te voeren natuurbeleid. Het Ministerie stimuleert dat bij bescherming en beheer van gebieden rekening wordt gehouden met de Rode-lijst-soorten, en dat zo nodig en zo mogelijk aanvullende soortgerichte maatregelen zullen worden genomen.

Generieke ontheffing voor het Havengebied

De Haven heeft 8 april 2008 een generieke ontheffing (FF/75C/2007/0441) gekregen voor de rugstreeppad, de bijenorchis, moeraswespenorchis en de rietorchis voor de bestemmingsplangebieden in Westpoort. Het plangebied valt hier geheel binnen. Deze ontheffing is vijf jaar geldig. Aan de ontheffing zijn voorwaarden verbonden.

Nieuwe natuurwet

Er is een nieuwe natuurwet aangekondigd. Naar verwachting zal deze in het voorjaar 2012 aan de Tweede kamer worden voorgelegd. In deze nieuwe wet worden Boswet, Natuurbeschermingswet en Flora- en faunawet samengevoegd. In het conceptvoorstel wordt de bescherming van niet-Europees beschermde soorten verminderd.

4. Beschrijving van het gebied en inventarisatie

Omgeving

Het plangebied maakt deel uit van Westpoort, het havengebied van Amsterdam, het Noordzeekanaal loopt aan de noordzijde van het havengebied. Het terrein is in de jaren zestig opgespoten met zand. Vooral het westelijk deel van het havengebied heeft lang braak gelegen. Hier heeft zich uitgebreid spontane natuur kunnen ontwikkelen. Rugstreeppadden vonden hier een geschikte biotoop en orchideeën stonden er in grote aantallen. Ten westen van het bestemmingsplangebied ligt het recreatieterrein Spaarnwoude. Net ten zuiden van het plangebied wordt de Westrandweg aangelegd.

Het plangebied

In het plangebied ligt het bedrijventerrein De Heining. Hier staan vooral loodsen, een klein aantal stenen gebouwen, enkele stenen gebouwen met platen ervoor en gestapelde containers. De activiteiten die worden uitgeoefend zijn vooral stadsrandactiviteiten : autosloop, -spuit, -reparatie en verder nog van alles. Langs het fietspad aan de noordkant is bewoning in mobiele woningen en autogerelateerde bedrijfsactiviteiten. Aan de westrand van de Heining zijn nieuwe loodsen aangelegd met broedplaatsen voor kunstenaars. Er zijn geen pannendaken en nestkasten. Op sommige plaatsen is er wel muurbegroeiing.

Aan de westkant van het bestemmingsplangebied ligt het natuur- en recreatiegebied Het Geuzenbos. Het terrein is licht geaccidenteerd, deels begroeid met bos, deels met ruigte. Het wordt begraasd door Schotse Hooglanders en Konikspaarden. Het noordelijke en het zuidelijke wordt gescheiden door de Wethouder Van Essenweg. Inmiddels is er een verbinding gemaakt tussen deze twee deelgebieden.

Ecologische verbinding

Het plangebied sluit aan op de Brettenzone en Spaarnwoude. Grondgebonden dieren kunnen zich verder door heel Westpoort verplaatsen. Het hele plangebied biedt voldoende schuilmogelijkheden voor dieren om zich er vrij door heen te verplaatsen. Het Geuzenbos is een onderdeel van de Groene AS; de natte verbindingzone tussen Spaarnwoude en Amstelland.

Voor vissen is het gemaal bij de Wethouder Van Essenweg een barrière, een vistrap zou hier een belangrijke verbetering zijn.

Inventarisatie: aangetroffen en verwachte soorten

Zoogdieren

Er zijn sporen van mol en konijn waargenomen. Hazen zijn gezien. Vossen zwerven door heel Westpoort en zijn ook in het plangebied aanwezig. Verder zijn soorten als bos- en veldmuis te verwachten.

Voor gebouwbewonende vleermuizen (gewone en ruige dwergvleermuis en laatvlieger) zijn er mogelijkheden voor verblijfplaatsen in een aantal gebouwen van De Heining. Het stenen gebouw met een plaat er voor zou bijvoorbeeld een goede zomerverblijfplaats kunnen zijn. Foerageergebied van goede kwaliteit is er in de directe omgeving ruim voldoende aanwezig. Door de combinatie van mogelijke verblijfplaatsen en goed foerageergebied moet rekening worden gehouden met de aanwezigheid van vleermuizen.

Voor boombewonende soorten (watervleermuis, rosse vleermuis) zijn er voldoende geschikte bomen in het Geuzenbos.

Amfibieën en vissen

Er zijn in het hogere deel van het Geuzenbos poelen voor rugstreeppadden aangelegd. Hierin is voortplanting vastgesteld. Verder komen groene kikker en gewone pad in het gebied voor.

Broedvogels

Het Geuzenbos is rijk aan broedvogels. Er broeden watervogels, soorten van riet en ruigte en van bos en struweel. Broedgevallen van de volgende bijzondere soorten zijn bekend: nachtegaal, ijsvogel, tafeleend, kleine plevier en roerdomp.

Op het bedrijventerrein De Heining is extra aandacht aan huismussen; deze zijn niet waargenomen. In de struiken rond de gebouwen broeden vogels als merel, winterkoning, heggenmus, kneu en zanglijster.

Flora

Op de laagliggende delen van het Geuzenbos zijn er op meerdere plaatsen groeiplaatsen van rietorchissen, andere orchideesoorten kunnen ook worden verwacht.

Analyse

Het Geuzenbos heeft hoge natuurwaarden. De verscheidenheid aan biotopen is er groot, meerdere beschermde soorten hebben er hun leefgebied.

Ook op De Heining moet rekening worden gehouden met een aantal beschermde soorten. Gewone of ruige dwergvleermuizen kunnen er verblijfplaatsen hebben. Meerdere soorten broeden erin struiken en bomen rond opstallen. Rond de gebouwen hebben kool- en pimpelmezen nestplaatsen.

Oostelijk deel van de Heining

5. Ingrepen en analyse van de effecten op flora en fauna

Het plan

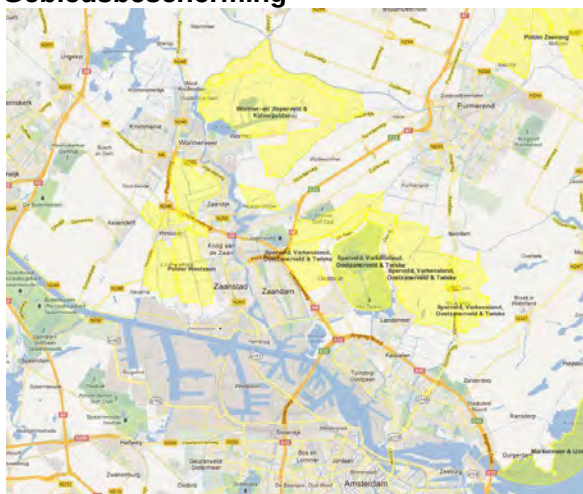
Het bestemmingsplan is overwegend conserverend van karakter, nieuwe ontwikkeling worden niet mogelijk gemaakt.

Mogelijke effecten op beschermde soorten

Sloop- en renovatiewerkzaamheden van gebouwen op De Heining kunnen een negatief effect hebben op populaties vleermuizen of op broedende vogels.

6. Consequenties natuurwetgeving en ontheffing Flora- en faunawet

Gebiedsbescherming

Het plan bevindt zich buiten de Speciale Beschermingszones. De polder Westzaan, ten westen van Zaanstad, het Oostzanerveld en het Twiske zijn de meest nabijgelegen Natura2000-gebieden. Negatieve effecten op deze gebieden worden niet verwacht.

Natura2000-gebieden

Het Geuzenbos ligt in de Hoofdgroenstructuur van de Gemeente Amsterdam. Het Geuzenbos maakt met de Brettenzone deel uit van de EHS (Ecologische Hoofdstructuur). Ook op deze natuurzone vallen geen negatieve effecten te verwachten.

Hoofdgroenstructuur

Soortbescherming

Zoogdieren

Voor de grondgebonden zoogdieren: mol, konijn, haas, vos, veldmuis geldt een vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkeling.

Vleermuizen

Voor vleermuizen is een ontheffing nodig als er verbodsartikelen overtreden gaan worden. Alle vleermuissoorten worden streng door de Flora- en faunawet beschermd (Bijlage IV van de Europese Habitatrichtlijn). Dikwijls kan door een goede planning van de werkzaamheden en het treffen van mitigerende maatregelen een ontheffingsaanvraag worden voorkomen. Eén van de voorwaarden is dat er voldoende onderzoek is uitgevoerd.

Onderzoek naar aanwezigheid vleermuizen

Bij nader onderzoek van verblijfplaatsen moet het vleermuizenprotocol worden gevolgd. In de praktijk zal dit betekenen dat er minimaal vier keer per seizoen (van april tot half oktober) in de late avond of vroege ochtend gespecialiseerd onderzoek zal moeten worden gedaan met batdetectoren. Hoe het vleermuizenprotocol moet worden toegepast is te vinden op:

http://www.gegevensautoriteitnatuur.nl/files/17502_vleermuisprotocol-versie-30-maart-2011.aspx (Het protocol wordt regelmatig aangepast).

Voor het plangebied moet met het volgende rekening worden gehouden:

1. als er gebouwen op het bedrijventerrein De Heining gesloopt of grootschalig gerenoveerd gaan worden;
2. als er bomen geveld gaan worden in het Geuzenbos.

Hierbij moet onderzoek gedaan worden naar:

Verblijfplaatsen in gebouwen:

- zomerverblijfplaatsen gewone dwergvleermuis in gebouwen;
- winterverblijfplaatsen gewone en ruige dwergvleermuis in gebouwen;
- kraamkolonies van gewone dwergvleermuizen in gebouwen;
- baltsplaatsen van gewone en ruige dwergvleermuis in gebouwen;

Verblijfplaatsen in bomen;

- zomer- en winterverblijfplaatsen van watervleermuizen;
- zomer- en winterverblijfplaatsen van rosse vleermuizen.

Indien uit het nader onderzoek blijkt dat er vaste verblijfplaatsen in de gebouwen zijn moet er volgens de Flora- en faunawet gehandeld worden. In de gedragscode van de Gemeente Amsterdam (http://www.amsterdam.nl/publish/pages/123284/gedragscode_flora_en_fauna_amsterdam_.pdf) staan hiervoor de richtlijnen. Hieronder volgt wat de consequenties zouden kunnen zijn.

Handelswijze als er vleermuizen aanwezig zijn

In de eerste plaats moet worden voorkomen dat vleermuizen geschaad worden. De te treffen maatregelen zijn afhankelijk van het type verblijfplaats. Mogelijke maatregelen zijn:

- Bij de planning van de sloopwerkzaamheden moet rekening worden gehouden met kwetsbare periodes van de aangetroffen soorten, deze perioden verschillen per type verblijfplaats;
- Het ongeschikt maken van verblijfplaatsen op het juiste moment (zodat vleermuizen voor de sloop kunnen wegtrekken).

Ten tweede moet worden aangetoond dat de functionaliteit van de vaste rust – en verblijfplaatsen behouden blijft. Dat kan door:

- Werkzaamheden aan gebouwen met geschikte verblijfsplaatsen te faseren;
- In de nieuwbouw of in gebouwen in de nabije omgeving voorzieningen te treffen waardoor vleermuizen deze gebouwen weer als verblijfplaatsen kunnen gebruiken. Dit kan door bijvoorbeeld een deel van een spouwmuur voor vleermuizen toegankelijk te maken of vleermuiskasten in te metselen of op te hangen.

Eventuele ontheffingsaanvraag verblijfplaatsen van vleermuizen

Voor het vernietigen van vaste verblijfplaatsen is een ontheffing van artikel 11 van de Flora- en faunawet nodig. Omdat vleermuizen op bijlage IV van de Habitatrichtlijn staan kan ontheffing alleen aangevraagd worden op grond van een belang uit de Habitatrichtlijn. In vrijwel alle gevallen is alleen het volgende belang van toepassing: *‘dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten’*.

Bij een ontheffingsaanvraag moet aangetoond worden:

- dat er een geldig belang van toepassing is;
- dat met het treffen van mitigerende maatregelen de vleermuizen ontzien kunnen worden en
- dat er met bijvoorbeeld compenserende maatregelen voldoende alternatieve verblijfsmogelijkheden gecreëerd kunnen worden.

Als de maatregelen voldoende zijn dan geeft het Ministerie van ELI een ‘positieve afwijzing’, dat wil zeggen dat de gevraagde ontheffing niet gegeven wordt, omdat deze niet nodig is.

Broedvogels

Voor de meeste broedvogels geldt, dat de nesten gedurende de broedtijd zijn beschermd, maar daarbuiten niet. Ontheffing voor broedende vogels wordt niet verleend, omdat het in de regel goed mogelijk is om verontrusting in het broedseizoen te voorkomen. Ook op de braakliggende kavels broeden vogels.

Bij eventuele kapwerkzaamheden in het Geuzenbos moet rekening worden gehouden met horsten van roofvogels; sperwer, buizerd en havik zouden er kunnen gaan broeden. Nesten van deze soorten zijn ook buiten het broedseizoen beschermd.

Amfibieën

Er zijn recente waarnemingen van de rugstreeppad in Het Geuzenbos. Bij eventuele werkzaamheden op De Heining is de kans reëel dat er voor de rugstreeppad geschikt voortplantingswater ontstaat: bijvoorbeeld ondiepe plasjes op een bouwterrein. De rugstreeppad is een door Flora- en faunawet streng beschermde soort (Habitatrichtlijn Bijlage IV). In de eerste plaats dienen er maatregelen te worden getroffen om de komst van rugstreeppadden te vermijden. Dit kan door de vorming van plassen te voorkomen. Wanneer er onverhoeds rugstreeppadden worden aangetroffen dient er volgens de generieke ontheffing van de Haven (FF/75C/2007/0441 geldig tot 2013) gehandeld te worden.

Zorgplicht

Voor alle soorten, ook niet-beschermde, geldt de zorgplicht. Dat betekent dat door zorgvuldig te werken zoveel mogelijk schade aan diersoorten moet worden voorkomen.

7. Conclusies

De natuurwaarden van het Geuzenbos zijn groot. Hier komen verschillende door Flora- en faunawet beschermde soorten voor. Het bestemmingsplan maakt echter geen ontwikkelingen mogelijk waardoor er negatieve effecten op soorten in dit gebied worden verwacht.

Ook op het bedrijventerrein De Heining kunnen beschermde soorten voorkomen. Bij werkzaamheden moet rekening worden gehouden met broedende vogels.

Met name in de stenen gebouwen kunnen zich verblijfplaatsen van vleermuizen bevinden. Bij sloop of uitgebreide renovatie is een onderzoek naar vleermuizen volgens het vleermuizenprotocol nodig. Bij de planning moet er rekening mee worden gehouden dat dit onderzoek van april tot oktober moet plaatsvinden.

In het Geuzenbos komen rugstreeppadden voor. Bij eventuele werkzaamheden op het bedrijventerrein waarbij een terrein tijdelijk braak komt te liggen, kunnen er geschikte voortplantingsplasjes voor de rugstreeppadden ontstaan. Indien er rugstreeppadden verschijnen kan er volgens de generieke ontheffing voor de Haven gewerkt worden.

